

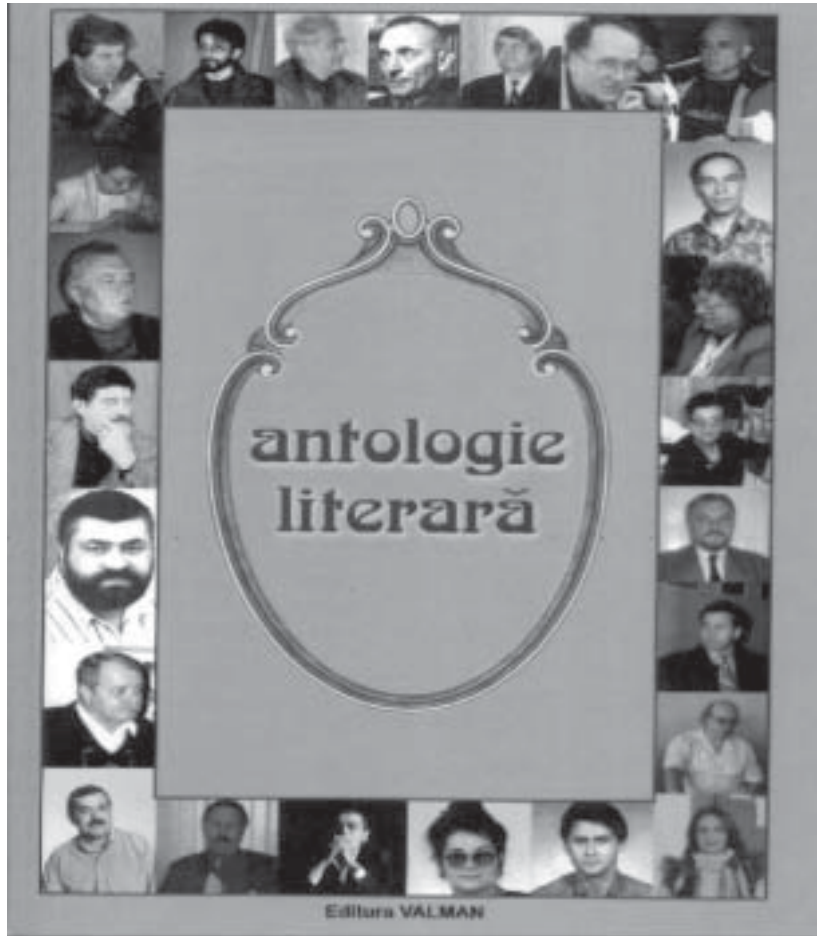
Note de lectură

Oglinda aurie a scrisului frumos

Liviu COMȘIA

Cu șapte ani în urmă am primit de la Focșani, pe adresa „Gazetei de Transilvania” o revistă literară xeroxată. Am răsfoit-o, am ales câteva secvențe din texte și am prezentat-o cititorului brașovean. Sincer, instinctul îmi spunea că această revistă numită „Oglinda literară” va ilustra convingător ideea de cultură, străbătând acel drum anevoios spre performanță, fiindcă la mijloc se bănuia a fi fost investită multă, foarte multă pasiune pentru lucrul frumos și bine făcut. Așa s-a și întâmplat, astăzi revista având un cuvânt apăsător de spus în cultura națională. Cu acel suflet mare de fin intelectual, care este Gheorghe Andrei Neagu, el însuși prozator original, care rescrie romanul istoric românesc, acea mină de entuziaști care au pus temelie revistei, sint și cei care au pus în operă o veritabilă mișcare literară sub egida Asociației Culturale „Duliu Zamfirescu”. Criteriul estetic este singurul care se bucură de promovare, știindu-se foarte bine că timpul va da fiecăruia înălțimea care i se cuvine, iar rostul nostru este de-a supune judecării oamenilor și timpului scrisul de bună credință al tuturor, așa cum ne îndemna Kogălniceanu la vremea lui.

Așa fiind, „Antologia literară” (Ed. Volman, Rîmnicu Sărat, 2007) este oarecum atipică. Dacă istoria literaturii din aceste ultime decenii va fi nevoită să înregistreze antologii felurite, de autor, pe autori selectați de multe ori după criterii extraestetice, pe tematici, pe

afinități critice etc. cele 563 de pagini dau seama de creația din această parte de țară așa cum este ea acum, în al șaptelea an al celui de-al treilea mileniu. Pentru a ne susține demersul (și de ce să

nu recunosc, admirația și invidia) și spre luare aminte să notăm sponsorii fără de care această antologie n-ar fi văzut lumina tiparului: Uniunea Scriitorilor din România, Consiliul Județean Vrancea,

Primăria orașului Mărășești, județul Vrancea, Primăria orașului Adjud, Biblioteca Județeană „Duliu Zamfirescu” Focșani, SC Microtec SRL Onești, dir. Gen. Valentin Vreme, Casa de Cultură a orașului Panciu, Teatrul Municipal „Mr. Gh. Pastia” din Focșani, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vrancea, SC Infraron Drumuri SRL Moinești, județul Bacău, dir. Gen. Ion Lupu, Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național a Județului Vrancea, SC Contec Foods SRL Tecuci, dir. exec. Adil Bora Ozturk, SC Marathon Afumați SRL, președinte Levent Atin. Spuneți-mi, ce-ar mai fi de spus?

Cum se știe, o antologie se întocmește după un anume canon. Se așază la bază câteva principii estetice în care se înscriu operele sau autorii antologați. Că de foarte multe ori acestea sînt ocolite, ignorate răstălmăcite sau interpretate etc. nu e aici locul să ne oprim asupra lor. Spre folosul demersului nostru să reproducem cuvîntul lămuritor pus dinaintea acestor pagini: „Această antologie a apărut din inițiativa scriitorului Gheorghe Andrei Neagu, cu sprijinul financiar al sponsorilor menționați anterior.

Volumul a urmărit să cuprindă în special pe scriitorii vîrnceni care au publicat de-a lungul timpului în revista „Oglinda literară”. Lucrările incluse au fost în cea mai mare parte selectate de autori. Prezentarea scurtă a unora dintre cei se semnează în acest volum aparțin, de regulă, autorilor care și-au dorit acest

lucru.

Elementele de grafică incluse în volum aparțin elevilor de la Liceul de Artă „Gheorghe Tattarescu” din Focșani, clasa prof. Diana Tăicuțu.

Fotografiile fac parte din colecția scriitorului Gh. A. Neagu”. Acestea fiind zise, să adăugăm că sînt cuprinși 51 de scriitori care se manifestă în cele mai diferite genuri literare, de la poezie la proză, de la estetică la scrisoarea ca literatură, de la epigramă la monografie, tot ceea ce oferă posibilitatea de-a crea o imagine completă și complexă a scrisului din preajma Revistei „Oglinda literară”.

Sînt texte alese după gustul fiecăruia și pe gustul atît de flexibil al cititorilor. Nu am îndrăzneala să dau exemple, fiindcă fiecare în felul său și-a dat obolul creativ, rezistă cu ușurință la un examen estetic și spațiul nu ne permite. (Aș adăuga doar că, în pofida notei lămuritoare, aș fi dorit nota biografică pentru toți scriitorii. Ne-ar fi fost de folos în perceperea corectă a personalității, chiar dacă Kogălniceanu ne-ar fi arătat cu degetul). De asemenea, să adăugăm un cuvînt de bucurie pentru excelența prezentare grafică. Și încă: lată o carte care nu va putea lipsi de pe masa nici unuia dintre istoricii literari care cercetează fenomenul scrisului contemporan și nici din biblioteca celor care iubesc literatura sau participă la desfășurarea lui. Fiindcă aici, ca într-o oglindă aurită, deslușim viața spiritului românesc la început de mileniu în acest colț de țară.

“Balul portului popular” de la Rupea Leție de patriotism și înaltă simțire românească

- Cronica unui eveniment -

Prof. drd. Tudorița ALBU

În acest an, pe 16 februarie, „Balul portului popular” ne-a prezentat o nouă surpriză. Organizatorii s-au gândit să aducă un omagiu regretatului Drăgan Muntean, care a pus în valoare folclorul din zona Pădurenilor - Hunedoara. Dispariți prematur, Drăgan Muntean a lăsat în urmă cîntece de o inestimabilă valoare. Ansamblul folcloric din Rupea a preluat, cu respect și pricepere, melodii din repertoriul artistului precum și renumitul și recunoscutul „Briu al Pădurenilor”, valorificîndu-le excelent. Lăudabilă inițiativă a organizatorilor, aceea de a comemora un artist și de a-i pune în valoare repertoriul!

A intrat în scenă apoi doamna Sava Negrean-Brudașcu, interpretă de valoare incontestabilă a folclorului transilvănean autentic, în repertoriul căreia se regăsește doina, cîntecul de dragoste, cîntecul de joc și cîntecul patriotic. Prin prezența scenică excepțională, forța expresivă inegalabilă și vocea sa tulburătoare, a știut să transmită emoții și sentimente, determinînd publicul să vibreze în același timp cu artistul. Înalta sa trăire artistică a produs reverberații în sufletele milioanele de oameni, cărora le-a redescoperit și le-a ținut trează conștiința de ROMÂN.

Asemeni unui veritabil ambasador, cu dragoste de neam și țară, sub semnul tricolorului, a străbătut lumea, purtînd cu sine valorile spiritualității românești. Este legată de zona Rupea prin cel mai frumos cîntec de nuntă, preluat de la măiestra Maria Tănase, care l-a cules de aici și l-a transmis generațiilor ce au urmat. În acea seară, pe lângă alte melodii din repertoriul domniei-sale, interpreta a restituit nestemata folclorică minunată a comunității care a creat-o.

Am putut asculta, apoi, un instrument. Ai fi putut spune că este un instrument obișnuit, dar el nu este unul ca oricare altul; el știe să plîngă, scoate sunete tulburătoare, știe să mobilizeze, să cheme, să adune oamenii la joc, să creeze bună dispoziție.

Este un taragot, despre care unii zic că „ar fi de aur”. Este taragotul care, în miinile unui artist atins de aripa geniului, însuflețește sunetele.

Maestrul vine din Maramureș, este legat spiritual și de Cluj, a călătorit pe toate meridianele lumii, dar s-a întors, pentru că AICI este ACASĂ și nicăieri nu-i mai bine. Este un bun român și patriot desăvîrșit, valorifică și transmite tinerei generații tezaurul național.

Ați ghicit, desigur, că este vorba despre Maestrul Dumitru Fărcaș. Alături de orchestra formată din profesor Ioan Berci (taragot), dr.Gheorghe Radu (taragot) și acordeoniștii Dorel Rohian și Sorin Danciu, a susținut un valoros concert, cucerind, de a fiecare dată, inima publicului.

Iar pentru că în curînd Maestrul va fi aniversat, publicul, entuziasmat, i-a mulțumit și, alături de binemeritatele aplauze, i-a cîntat „La Mulți Ani...”!

Iubiți cititori, s-a creat o atmosferă sublimă, a fost o seară incandescentă, în care artiștii au „ars” în cîntec, iar publicul, într-o atitudine excepțională, de receptare profundă și totală, de respect și bunăcuviință rar înfîlțită, s-a înclinat în fața valorilor neamului românesc.

A fost un bun prilej de a face un arc peste timp, de a ne aminti de cei care au pus bazele culturii, de tradorii care au transpus culoarea și mirosul florilor în creații artistice. Se cuvine să aducem un omagiu celui care, cu palmele bătătorite, a întors brazda cu plugul, celui care a pus frumusețea florilor în costumele fetelor și feciorilor care ieșeau la hora satului, celui care, fără să fi avut studii muzicale, a știut să creeze melodii de o frumusețe și valoare artistică inegalabilă, celui care, fără a fi academician sau filozof, a reușit să sintetizeze filozofia vieții în câteva cîntece populare.

Cine ar putea fi acela pe care îl omagiem, dacă nu MĂRIA-SA, ȚĂRANUL ROMÂN? Se cuvine să adresăm, de asemenea, felicitări minunaților membri ai comunității din Rupea, care au demonstrat că datina străbună e mai mult decît o lege, precum și organizatorilor, pentru interesul manifestat în scopul păstrării tradițiilor strămoșești. Ne-am permite să sugerăm televiziunilor să preia aceste manifestări, care, în timp, pot căpăta valoare de document, sînd mărturie a tezaurului spiritual al poporului român pentru generațiile viitoare.

Cronica plastică

Imola Abraham - Profesionalism și talent

Veronica BODEA TATULEA

La Galeria Europe, cum din păcate se întîmplă tot mai des în ultimul timp, vernisajul expoziției graficienei Imola Abraham nu a beneficiat de popularizarea meritată și mulți din cei care s-ar fi bucurat să vizioneze gravurile artistice nu au știut de eveniment. Absolventă a Universității de Artă și Design Cluj-Napoca, tînăra graficiană face parte, ca și tatăl său, din familia artiștilor serioși, care se disting printr-o obstinată acuratețe tehnică, împinsă la ultimele consecințe și din care se

eliberează un alfabet expresiv suplu, sistematic desfășurat în ample contexte, menite să-l nuanteze și să-l deschidă spre privat. Gravura are propriul limbaj și nu concurează cu alte genuri precum pictura sau sculptura, iar artistul care o practică își impune și ținde spre acuratețe și adevărate sub raport tehnic, prin eliminarea accidentalului, aleatorului. Așa cum se explica în micul pliant tipărit pentru această ocazie: “Gravura este procesul de incizare a unui desen într-un material dur, de obicei placă de metal, adeseori cupru. O caracteristică este că imaginea desenată pe placă poate fi multiplicată manual, prin imprimare pe

hîrtie, obținîndu-se mai multe exemplare ale aceluiași desen. Sînt mai multe procedee de gravură de tipar adînc: aquaforte, aquatinta, mezzotinta, pointe seche. Notarea tirajului se face pe fiecare exemplar în parte, în ordinea în care au fost imprimate...”.

Confruntată cu dificultăți de ordin tehnic, datorate unui proces de elaborare complex, artista a ales să se exprime în suprafețe de dimensiuni reduse, dar care nu pot fi numite miniaturi, decît dacă luăm în considerație minuțiozitatea execuției. Tehnica preferată, mezzotinta, este ideală pentru transpunerea într-un plan figurat și concretizat, drama

fundamentală a confruntării dintre lumină și tenebre, dintre alb și negru. Experiența sa în domeniul graficii este variată, de la experimentul cel mai liber în cîmpul imaginii la ilustrarea unor motive și complexe semantice aparținînd mitologiei și poeziei, care s-au sedimentat în subconștientul artistei și în patrimoniul activ de elemente din care-și alcătuieste universul. Nu ne aflăm în fața unor subiecte explicite, fiindcă artista depășește firesc nivelul ilustrativ. Din fondul negru se eliberează forme modelate de linii energice sau moi și care se întorc absorbite de întuneric, transpunînd tensiunea profundă a lumii

pe care sînt chemate să le interpreteze. Elementele compozițiilor sale nu sînt niciodată descrise complet, ci apar mai degrabă ca nălcui care, abia înfiripate, se tocesc din nou în plasma onirică a grafiei. Performanța de a obține un maximum de expresie cu mijloace simple și puține, urmînd cu obstinție propriul “desen interior”, în așteptarea unei noi înfîlțiri cu neprevăzute este calitatea de bază a seriei de mini-gravuri semnate de Imola Abraham. Aprenta de clasicitate și profesionalism nu prejudiciază caracterul deopotrivă actual și personal al operei și atrage, lăsînd loc liber capacității de fantazare a spectatorului.

Cronica muzicală

Dirijorul Nicolae Moldoveanu și pianista Naoko Anzai, din nou, pe scena Filarmonicii brașovene

Maria Cristina BOSTAN

Joi, 31 ianuarie, a avut loc în Sala Coloanelor Cercului Militar, un concert simfonic mai deosebit prin structura programului. Ne-am bucurat să avem ocazia de a asculta două compoziții destul de rar interpretate: *Concertul pentru pian și orchestră nr. 3 în Do major, op.26* de Serghei Prokofiev și poemul simfonic *Marea* de Claude Debussy. Cu dirijorul Nicolae Moldoveanu și pianista Naoko Anzai am avut ocazia să ne înfîlțim cu ani în urmă...Activînd în Elveția (din 1986), dirijorul Nicolae Moldoveanu confirmă o prodigioasă activitate muzicală și dirijorală. Încă de la partitura concertantă prokofiană, dirijorul s-a arătat foarte preocupat de sunetul orchestral și calitatea solo-urilor instrumentale desprinse afit de des din cadrul ansamblului, ca o caracteristică a stilului compozitorului rus. Pianista Naoko Anzai „cîștigătoare a unor premii decernate de Societatea Artistică Elvețiano-Niponă”, a abordat cu mult curaj această dificilă partitură concertantă, aflată la granița dintre motricitatea tehnică și lirismul adecvat unei melodicității moderne. Pianul cu marca *Peterson* la care s-a interpretat, constituie un prag destul de dificil de trecut prin faptul că mecanismul solicită forța de atac a pianistului; pînă la urmă, însă, este un instrument care se află la dispoziția solistului... Pianista Naoko Anzai a dovedit o predilecție pentru detaliu și rafinament în tehnica ornamentală, în nuanțe delicate ceea ce a compensat lipsa incisivității și a reliefului sonorității ample în discant. Concertul nr. 3 pentru pian de Prokofiev este construit pe baza multor meandre și contraste dinamice, melodic-armonice și tematic... Întreaga arhitectură a concertului înfățișează o personalitate independentă și foarte

puternică. Momentele de lirism sînt, parcă, voit *înghițite* de ample desfășurări ale întregului ansamblu, pianului revenindu-i întreaga suprafață a claviaturii, cu o anvergură maximă. În permanență se desprinde acel contrast, voit susținut de către compozitor care parcă nu îndrăznește să se lase mult timp pradă visării lirice și melancolice, ci se... debarasează repede de acest *balas*... romantic, pentru a fi un... tînăr compozitor al timpului său (concertul fiind terminat în anul 1921), epocă în care predomină negarea valorilor artistice și a elementelor tradiționale ale limbajului muzical... Prokofiev nu-și dezmente însă rădăcinile muzicale puternic ancorate în tradiția rusă (fapt care îl va determina să nu se obișnuiască sub nici o formă cu exilul, revenind în URSS, compozitorul va primi cetățenia rusă în anul 1937). Astfel, cele trei mișcări ale concertului se desfășoară într-o permanentă *oscilare* între *reculegere* - *visare* - *lirism* și *ritmică alertă* - *dinamică* - *vehemență*: Partea I. Andante - Allegro, Partea a II-a. Tema con variațiuni (avînd în secțiunea mediană un pasaj de o desfășurare furtunoasă) și Partea a III-a Allegro, ma non troppo, în care predomină aceeași căutare a contrastelor tematice, în opoziția dintre anvergură tehnică pianistică și desfășurările lirice generoase, construite pe linii melodice sinuoase, cu salturi de intervale și armonii disonante...Toate acestea au fost asimilate cu inteligență muzicală de către pianista Naoko Anzai, lipsind însă, după cum am semnalat, susținerea - în paginile de amplă confruntare cu orchestra - și relieful sonor, incisivitatea momentelor impuse de compozitor... Partitura următoare pe care am așteptat-o cu nerăbdare și urmărit-o după pauză, a fost *La Mere, trei schițe simfonice pentru orchestră* de Claude Debussy. O lucrare care definește pe deplin

atitudinea stilistică a compozitorului francez, desfășurîndu-se pe un plan simfonic ce asimilează elementele genului (a simfoniei) și ale poemului (simfonic), într-un demers original care ascultă, parcă doar de vocea interioară a artistului. *Marea* constituie și elementul naturii care l-a atras, într-un mod de totală abandonare, pe compozitorul francez; acesta dorește să surprindă momentul prin mijloace specifice muzicale, paradoxal, la fel de greu de fixat în timp...Timpul, care la Debussy capătă alte dimensiuni...se pliază pe senzația de infinitate pe care o sugerează *marea* în raport cu posibilitățile limitate ale ființei umane...Cele *trei schițe pentru orchestră* reflectă o întreagă filosofie ce se adresează celor mai elitiste cercuri artistice și intelectuale ale vremii (chiar

dacă Debussy se retrăsese din viața socială, revenind la Paris doar pentru a-și prezenta creațiile). Dirijorul Nicolae Moldoveanu a abordat partitura cu mare generozitate, atîngînd toate unghiurile ei complexe. Din nefericire, detaliile ce țin și de individualizarea instrumentelor din cadrul ansamblului, nu au avut corespondent în cerințele dirijorului. Partitura nu este foarte cunoscută și, după cum s-a putut constata, nici *apetitul* pentru muzica modernă a instrumentiștilor (fără a generaliza!), fie ea și franceză a începutului veacului trecut, nu este foarte entuziasmant... Mi-a plăcut modul în care dirijorul a construit sonoritățile, chiar dacă finalitatea acestora nu a fost pe măsura cerințelor domniei sale. *La Mere* constituie un amplu tablou simfonic ce vrea să surprindă, cu mijloace muzical-

simfonice, atît *infinutul* mării cît și raportul cu celelalte *dimensiuni* ale naturii... Astfel Debussy își construiește discursul muzical pe trei secțiuni: 1. *Din zori pînă la amiază pe mare*; 2. *Jocul valurilor*; 3. *Dialogul vîntului cu marea*. Mi-aș fi dorit ca prima secțiune să fie mai puțin agitată, pentru a se transmite inefabilul moment al răsăritului soarelui, ce *renaște* de fiecare dată *din adîncurile mării*. *Strălucirea* soarelui la amiază a fost sugestiv recreată cu mijloacele simfonice. O dată cu secțiunea a doua colaborarea dintre dirijor și membrii orchestrei a fost mai bună, *jocul valurilor* mării fiind susținut cu suplețe și prin bogății ale paletei sonore timbrale și dinamice. Cele mai reușite au fost, în cadrul fiecărei secțiuni, momentele de culminare. Unul dintre aceste momente reușite a fost și cel al secțiunii a treia în care *ideea tematică* a *dialogului vîntului cu marea* a transmis impresia pe care a construit-o Debussy...Din nou dirijorul Nicolae Moldoveanu a știut să dozeze sonoritățile și să conducă tensiunea muzicală progresiv, cu toate meandrele nuanțelor impuse de compozitor, astfel încît să construiască un punct culminant și un final, într-o gradație continuă, sugerînd totodată trecerea implacabilă a timpului...Trebuie să mai semnalăm un aspect care, cred eu, face atracția și totodată coerența acestei serii: atît Prokofiev cît și Debussy au cunoscut aspecte ale culturii nipone (pe care fiecare a înfîlțit-o în împrejurări specifice, particulare); poate de aceea nu este întîmplător faptul că se regăsesc anumite sonorități timbrale *impressioniste* în Concertul nr. 3 pentru pian a lui Prokofiev dar și combinații de disonanțe mai apropiate de latura *expressionistă* a muzicii în *Marea* de Debussy. Un aspect care justifică încă o dată abordarea acestui repertoriu în seara de 31 ianuarie...